

Sygn. akt VU 1166/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 listopada 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Beata Łapińska

Protokolant Bożena Sobczyk

po rozpoznaniu w dniu 9 listopada 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku M. T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek odwołania M. T.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 17 sierpnia 2015 r. sygn. (...),

z dnia 19 sierpnia 2015 r. i z dnia 10 września 2015 r. sygn. (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 10 września 2015 roku w ten sposób, że ustala, że M. T. nie jest zobowiązana do zwrotu pobranego świadczenia za okres od 1 czerwca 2015 roku do 30 czerwca 2015 roku w kwocie 2.215,36 złotych,

2. oddala odwołanie od decyzji z dnia 17 sierpnia 2015 roku sygn. (...) i z dnia 19 sierpnia 2015 roku sygn. (...).

Sygn. akt V U 1166/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 sierpnia 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. w związku z cofnięciem przez M. T. w dniu 30 czerwca 2015 roku wniosku o podjęcie wypłaty emerytury umorzył postępowanie w sprawie.

Decyzją z dnia 19 sierpnia 2015 roku organ rentowy na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS ustalił wysokość i podjął wypłatę zaliczki na poczet przysługującej M. T. emerytury.

Decyzją z dnia 10 września 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. zobowiązał M. T. do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia z tytułu emerytury za okres od dnia 1 czerwca 2015 roku do dnia 30 czerwca 2015 roku w łącznej kwocie 2 215,36 zł. Jako podstawę prawną organ rentowy wskazał art. 138 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Odwołaniem z dnia 6 października 2015 roku wnioskodawczyni M. T. wniosła o uchylenie decyzji z dnia 10 września 2015 roku jako niezgodnej ze stanem faktycznym oraz obowiązującymi przepisami prawa. Wnioskodawczyni

wskazała, że organ rentowy nie może żądać zwrotu świadczenia nienależnie pobranego, gdy do jego wypłaty doszło wskutek błędnego wyliczenia, a po stronie ubezpieczonej brak było złej wiary.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS podał, że wnioskodawczynie w dniu 26 czerwca 2015 roku złożyła wniosek o podjęcie wypłaty emerytury, który następnie w dniu 29 lipca 2015 roku wycofała. Wobec powyższego, w ocenie organie rentowego świadczenie wypłacone za miesiąc czerwiec 2015 roku jest niezależne i podlega zwrotowi.

Na rozprawie w dniu 27 czerwca 2016 roku wnioskodawczynie podniosła dodatkowo, że odwołuje się od decyzji organu rentowego wydanych w dniach 17 sierpnia 2015 roku i 19 sierpnia 2015 roku.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 26 listopada 2014 roku M. T. złożyła wniosek o przyznanie emerytury.

(dowód: wniosek o emeryturę, k. 1 – 4 akt o emeryturę)

Decyzją z dnia 9 grudnia 2014 roku organ rentowy przyznał wnioskodawczynie zaliczkę na poczet emerytury, to jest od dnia 1 listopada 2014 roku, a więc miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

(decyzja ZUS z dnia 9 grudnia 2014 roku, k. 16 akt o emeryturę)

W związku z ponownym obliczeniem wysokości zwaloryzowanego kapitału początkowego, kolejną decyzją z dnia 24 grudnia 2014 roku organ rentowy przyznał wnioskodawczynie zaliczkę na poczet emerytury od dnia 1 listopada 2014 roku, to jest od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Organ rentowy obliczył wysokość należnej ubezpieczonej emerytury zgodnie z art. 26 ustawy emerytalnej. Do obliczenia wysokości emerytury przyjęto następujące wartości:

- kwotę składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji, to jest 123 218,15 zł,
- kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego, to jest 457 351,01 zł,
- średnie dalsze trwanie życia, to jest 250,5 miesięcy,

Przy uwzględnieniu wyżej wymienionych wartości wysokość emerytury wyniosła 2 317,64 zł. ZUS poinformował wnioskodawczynie, że wypłata emerytury podlega zawieszeniu ze względu na kontynuację zatrudnienia, a wysokość emerytury zostanie ustalona w ostatecznej kwocie z chwilą podjęcia wypłaty świadczenia.

(decyzja ZUS z dnia 24 grudnia 2014 roku, k. 18 akt o emeryturę)

Pismem z dnia 26 czerwca 2015 roku M. T. wniosła o przeliczenie emerytury oraz podjęcie jej wypłaty od czerwca 2015 roku. Ubezpieczona załączyła świadectwo pracy, z którego wynika, że jej zatrudnienie ustało w dniu 26 czerwca 2015 roku.

(dowód: pismo z dnia 26 czerwca 2015 roku, k. 20, świadectwo pracy z dnia 26 czerwca 2015 roku, k. 21 akt o emeryturę)

W dniu 30 czerwca 2015 roku ubezpieczona złożyła wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia emerytalno - rentowego. Skarżąca wniosła o ponowne ustalenie wysokości świadczenia z uwzględnieniem przeliczonego kapitału początkowego poprzez doliczenie okresu opieki nad dziećmi po 1,3% podstawy wymiaru kapitału początkowego za każdy rok tego okresu.

(dowód: wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia emerytalno - rentowego, k. 26-27 akt o emeryturę)

Decyzją z dnia 23 lipca 2015 roku organ rentowy ustalił wysokość i podjął wypłatę zaliczki na poczet przysługującej ubezpieczonej emerytury od dnia 1 czerwca 2015 roku, to jest od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Najpierw ustalono wysokość emerytury zgodnie z art. 53. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto dotychczasową

podstawę wymiaru świadczenia i wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynoszący 101,16%. Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 101,16% przez kwotę bazową 31919,93 zł wyniosła 3 228,96 zł. Do ustalenia wysokości emerytury Zakład uwzględnił okresy:

- składkowe wynoszące 29 lat, 6 miesięcy i 23 dni,
- nieskładkowe wynoszące 8 lat, 8 miesięcy i 11 dni.

Względem decyzji zaliczkowej z dnia 24 grudnia 2014 roku doliczono okres zatrudnienia od dnia 18 listopada 2014 roku do dnia 31 maja 2015 roku. Po zmianie stażu pracy emerytura wyniosła 2 234,38 zł.

Następnie organ rentowy obliczył wysokość emerytury zgodnie z art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS poprzez zsumowanie kwoty składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji i kwoty zwaloryzowanego kapitału początkowego, a następnie podzielenie sumy tych wartości przez średnie dalsze trwanie życia. Po korekcie kapitału początkowego na koncie wysokość emerytury wyniosła 2 210,60 zł.

Wobec osiągnięcia przez ubezpieczoną wieku uprawniającego do emerytury w roku 2014 wysokość emerytury od dnia 1 listopada 2014 roku wyniosła:

- 20% emerytury obliczonej na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej, to jest 446,88 zł,
- 80% emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej, to jest 1768,48 zł,

co łącznie dało kwotę 2 215,36 zł.

Organ rentowy poinformował wnioskodawczynię, że należność za okres od dnia 1 czerwca 2015 roku do dnia 30 czerwca 2015 roku w kwocie 2 215,36 zł wraz ze świadczeniem za lipiec po odprowadzeniu zaliczki do urzędu skarbowego i składki na ubezpieczenie zdrowotne zostanie przekazana na rachunek bankowy wnioskodawczyni.

W dalszej kolejności organ rentowy podał, że od dnia 1 sierpnia 2015 roku podstawę opodatkowania stanowi miesięcznie kwota 2215,00 zł brutto. Jednocześnie ZUS wskazał, że decyzja w tym zakresie ma charakter zaliczkowy i decyzja ostateczna zostanie wydana po zakończeniu postępowania wyjaśniającego mającego związek z nieprawidłowościami na koncie ubezpieczonej.

(dowód: decyzja ZUS z dnia 23 lipca 2015 roku, k. 29-29v akt emerytalnych)

Obliczona przez organ rentowy decyzją z dnia 23 lipca 2015 roku emerytura była niższa niż emerytura obliczona decyzją z dnia 24 grudnia 2014 roku.

(okoliczność niesporna)

W dniu 29 lipca 2015 roku M. T. złożyła wniosek o wycofanie wniosku złożonego w sprawie podjęcia wypłaty emerytury.

(dowód: wniosek o wycofanie wniosku złożonego w sprawie podjęcia wypłaty emerytury, k. 32 akt emerytalnych)

Wnioskodawczyni działała w przekonaniu, że wycofanie wniosku w sprawie podjęcia wypłaty emerytury jest konieczne dla ponownego obliczenia wysokości emerytury, która zgodnie z decyzją z dnia 23 lipca 2015 roku była niższa niż świadczenie obliczone decyzją z dnia 24 grudnia 2014 roku. Informację taką powzięła od pracownika organu rentowego.

(okoliczność przyznana przez organ rentowy w piśmie procesowym z dnia 27 lipca 2016 roku, k. 16v akt sprawy)

Ubezpieczona nie miała świadomości, że wycofanie wniosku spowoduje powstanie nadpłaty.

(okoliczność niesporna)

Jednocześnie w dniu 29 lipca 2015 roku ubezpieczona złożyła wniosek o podjęcie wypłaty świadczenia emerytalnego i obliczenie składek.

(dowód: wniosek o podjęcie wypłaty świadczenia z dnia 29 lipca 2015 roku)

Tego samego dnia, to jest 29 lipca 2015 roku organ rentowy dokonał przelewu kwoty emerytury należnej za miesiąc czerwiec 2015 roku łącznie ze świadczeniem za lipiec 2015 roku.

(dowód: pismo procesowe organu rentowego z dnia 10 listopada 2016 roku, k. 26 akt sprawy)

W związku z cofnięciem przez ubezpieczoną wniosku, decyzją z dnia 17 sierpnia 2015 roku organ rentowy, działając na podstawie art. 116 ustawy o emeryturach i rentach z FUS umorzył postępowanie w sprawie przyznania emerytury. Przedmiotowa decyzja zawierała pouczenie, w którym organ rentowy pouczył ubezpieczoną o uprawnieniu do wniesienia odwołania od decyzji do Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w terminie miesiąca od dnia doręczenia decyzji. Organ rentowy nie poinformował wnioskodawczyni, że umorzenie postępowania implikuje konieczność zwrotu świadczenia wypłaconego za miesiąc czerwiec 2015 roku.

(dowód: decyzja z dnia 17 sierpnia 2015 roku, k. 35 akt emerytalnych)

Po rozpatrzeniu wniosku ubezpieczonej z dnia 29 lipca 2015 roku, decyzją z dnia 19 sierpnia 2015 roku organ rentowy ustalił wysokość i podjął wypłatę zaliczki na poczet przysługującej ubezpieczonej od dnia 1 lipca 2015 roku, to jest od dnia nabycia uprawnień, emerytury.

Do obliczenia wysokości emerytury zgodnie z art. 53 ustawy organ rentowy uwzględnił okresy składkowe w wymiarze 29 lat, 7 miesięcy i 19 dni oraz okresy nieskładkowe w wymiarze 8 lat, 8 miesięcy i 17 dni, co spowodowało zwiększenie kwoty emerytury do 2237,92 zł.

Do obliczenia wysokości emerytury zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej przyjęto następujące wartości:

- kwotę składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji, to jest 130 550,98 zł,
- kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego, to jest 478 813,17 zł,
- średnie dalsze trwanie życia, to jest 244,70 miesięcy.

Zsumowanie kwot zaewidencjonowanych składek i zwaloryzowanego kapitału początkowego, a następnie podział tej sumy przez średnie dalsze trwanie życia, dało kwotę w wysokości 2 490,25 zł.

Powyższe obliczenia pozwoliły ustalić wysokość emerytury zgodnie z art. 183 ustawy emerytalnej, która po uwzględnieniu 20% emerytury obliczonej na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej oraz 80% emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej wyniosła 2 439,78 zł. W konsekwencji emerytura ustalona zgodnie z art. 183 ustawy emerytalnej została zawieszona jako świadczenie mniej korzystne niż emerytura obliczona na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej.

Ponadto ZUS poinformował wnioskodawczynię, że przedmiotowa decyzja ma charakter zaliczkowy i decyzja ostateczna zostanie wydana po zakończeniu postępowania wyjaśniającego. Organ rentowy wskazał też, że pobrane przez ubezpieczoną świadczenie za miesiąc czerwiec 2015 roku jest świadczeniem nienależnym i będzie podlegało zwrotowi.

(dowód: decyzja z dnia 19 sierpnia 2015 roku, k. 36-36v akt emerytalnych)

W dalszej kolejności, działając na podstawie art. 138 ustawy o emeryturach i rentach z FUS organ rentowy stwierdził, że ubezpieczona pobrała nienależnie świadczenia za okres od dnia 1 czerwca 2015 roku do dnia 30 czerwca 2015 roku w łącznej kwocie 2 215,36 zł z tytułu emerytury. W konsekwencji Zakład zobowiązał wnioskodawczynię do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia. Organ rentowy sporządził notatkę w sprawie ujawnienia nadpłaty i przyczyn jej powstania, w której wskazał, że nadpłata powstała z powodu wycofania przez ubezpieczoną wniosku o podjęcie wypłaty emerytury z dnia 30 czerwca 2015 roku

(dowód: decyzja ZUS z dnia 10 września 2015 roku, k. 38, notatka w sprawie ujawnienia nadpłaty i przyczyn jej powstania, k. 39 akt emerytalnych)

Wysokość emerytury obliczona decyzją z dnia 19 sierpnia 2015 roku była wyższa niż wysokość emerytury obliczona decyzją z dnia 23 lipca 2015 roku.
(okoliczność niesporna)

Pismem procesowym z dnia 27 lipca 2016 roku organ rentowy wyjaśnił, że kwota świadczenia ustalona decyzją z dnia 23 lipca 2015 roku od dnia 1 czerwca 2015 roku była niższa niż kwota świadczenia ustalona decyzją z dnia 24 grudnia 2014 roku od dnia 1 listopada 2014 roku, albowiem kwoty zwaloryzowanych składek i kapitału początkowego z dnia 24 grudnia 2014 roku są wyższe, gdyż suma wskaźników waloryzacji za 2013 roku jest wyższa od rocznego wskaźnika za ten rok.

(pismo procesowe organu rentowego z dnia 27 lipca 2016 roku, k. 16 akt sprawy)

Pismem procesowym z dnia 11 sierpnia 2016 roku organ rentowy wyjaśnił, że kwota świadczenia ustalona decyzją z dnia 19 sierpnia 2015 roku była wyższa niż kwota świadczenia obliczona decyzją z dnia 23 lipca 2015 roku, albowiem zastosowano kwartalną waloryzację.

(pismo procesowe organu rentowego z dnia 11 sierpnia 2016 roku, k. 20 akt sprawy)

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Z uwagi na fakt, iż skarżąca w toku postępowania sądowego sprecyzowała, iż jej odwołanie dotyczy trzech decyzji , tj. decyzji z dnia 17 sierpnia 2015 r., następnie z dnia 19 sierpnia 2015 r. oraz z dnia 10 września 2015 r. Warto bowiem zaznaczyć, iż w dacie wydania ostatniej z zaskarżonych decyzji żadna z wcześniejszych nie była prawomocna.

Z lektury akt wynika, iż skarżąca pierwszy wniosek o podjęcie wypłaty emerytury złożyła w dniu 26 czerwca 2015 r. , a decyzją z dnia 23 lipca 2015 r. organ rentowy ustalił wysokość i podjął wypłatę zaliczki na poczet przysługującej ubezpieczonej emerytury od dnia 1 czerwca 2015 roku, to jest od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Najpierw ustalono wysokość emerytury zgodnie z art. 53. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto dotychczasową podstawę wymiaru świadczenia i wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynoszący 101,16%. Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 101,16% przez kwotę bazową 31919,93 zł wyniosła 3 228,96 zł. Do ustalenia wysokości emerytury Zakład uwzględnił okresy:

- składkowe wynoszące 29 lat, 6 miesięcy i 23 dni,
- nieskładkowe wynoszące 8 lat, 8 miesięcy i 11 dni.

Względem decyzji zaliczkowej z dnia 24 grudnia 2014 roku doliczono okres zatrudnienia od dnia 18 listopada 2014 roku do dnia 31 maja 2015 roku. Po zmianie stażu pracy emerytura wyniosła 2 234,38 zł.

Następnie organ rentowy obliczył wysokość emerytury zgodnie z art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS poprzez zsumowanie kwoty składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji i kwoty zwaloryzowanego kapitału początkowego, a następnie podzielenie sumy tych wartości przez średnie dalsze trwanie życia. Po korekcie kapitału początkowego na koncie wysokość emerytury wyniosła 2 210,60 zł.

Obliczona przez organ rentowy decyzją z dnia 23 lipca 2015 roku emerytura była niższa niż emerytura obliczona decyzją z dnia 24 grudnia 2014 roku.

(okoliczność niesporna)

Skarżąca została poinformowana przez pracownika ZUS, iż wysokość świadczenia została ustalona od 1 czerwca 2015 r. , tym samym kwota składek nie podlegała żadnej waloryzacji kwartalnej gdyż została ona już zwaloryzowana wskaźnikiem waloryzacji rocznej.

Poinformowano skarżącą, że w tej sytuacji winna wycofać wniosek o podjęcie wypłaty emerytury i złożyć nowy w lipcu 2015 r.

Wnioskodawczyni nie złożyła odwołania od decyzji z dnia 23 lipca 2015 r. wobec czego stała się ona prawomocna i nie podlega ocenie Sądu w przedmiotowej sprawie.

Zgodnie z sugestią pracownika organu rentowego w dniu 29 lipca 2015 roku M. T. złożyła wniosek o wycofanie wniosku złożonego w sprawie podjęcia wypłaty emerytury na stosownym formularzu.

(dowód: wniosek o wycofanie wniosku złożonego w sprawie podjęcia wypłaty emerytury, k. 32 akt emerytalnych)

W związku z cofnięciem przez ubezpieczoną wniosku, decyzją z dnia 17 sierpnia 2015 roku organ rentowy, działając na podstawie art. 116 ustawy o emeryturach i rentach z FUS umorzył postępowanie w sprawie przyznania emerytury. Przedmiotowa decyzja zawierała pouczenie, w którym organ rentowy pouczył ubezpieczoną o uprawnieniu do wniesienia odwołania od decyzji do Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w terminie miesiąca od dnia doręczenia decyzji. Organ rentowy nie poinformował wnioskodawczyni, że umorzenie postępowania implikuje konieczność zwrotu świadczenia wypłaconego za miesiąc czerwiec 2015 roku.

(dowód: decyzja z dnia 17 sierpnia 2015 roku, k. 35 akt emerytalnych)

Po rozpatrzeniu wniosku ubezpieczonej z dnia 29 lipca 2015 roku, decyzją z dnia 19 sierpnia 2015 roku organ rentowy ustalił wysokość i podjął wypłatę zaliczki na poczet przysługującej ubezpieczonej od dnia 1 lipca 2015 roku, to jest od dnia nabycia uprawnień, emerytury.

Oceniając zasadność odwołania skarżącej od powyższych decyzji Sąd Okręgowy uznał je za bezzasadne.

Jeśli chodzi o odwołanie od decyzji z dnia 17 sierpnia 2015 r. jest ono nieuzasadnione, albowiem skarżąca złożyła cofnęła swój wniosek z dnia 26 czerwca 2015 r. o podjęcie wypłaty emerytury .

Zasadnie zatem organ rentowy powołując się w tym zakresie na przepis art. 116 ustęp 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS umorzył postępowanie w sprawie. Zgodnie bowiem z jego treścią wniosek o emeryturę lub rentę może być wycofany, jednakże nie później niż do dnia uprawomocnienia się decyzji. W razie wycofania wniosku postępowanie w sprawie świadczeń podlega umorzeniu.

Jeśli chodzi zaś o decyzje z dnia 19 sierpnia 2015 r. na mocy której ZUS ustalił wysokość emerytury i podjął jej wypłatę od dnia 1 lipca 2015 r. to odwołanie wnioskodawczyni jest także bezzasadne. Sama skarżąca nie kwestionuje to ani wysokości, ani sposobu wyliczenia emerytury , właściwie nie zgłasza żadnych zarzutów podnosząc jedynie, iż nie powinna być zobowiązana do zwrotu emerytury wypłaconej jej za czerwiec. Te zarzuty są bezpodstawne, albowiem wniosek w tym przedmiocie złożyła ona w dniu 29 lipca 2015 r. Prawidłowo zatem organ rentowy podjął wypłatę poczynając od lipca 2015 r.

Odnosząc się zaś do decyzji z dnia 10 września 2015. r. w ocenie Sądu Okręgowego jest ono uzasadnione.

Przedmiotową decyzją ZUS zobowiązał M. T. do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia z tytułu emerytury za okres od dnia 1 czerwca 2015 roku do dnia 30 czerwca 2015 roku w łącznej kwocie 2 215,36 zł. Jako podstawę prawną organ rentowy wskazał art. 138 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Należało zatem ocenić, czy świadczenie wypłacone na rzecz wnioskodawczyni za miesiąc czerwiec 2015 r. ma charakter świadczenia nienależnego.

Z lektury akt w sposób jednoznaczny wynika, iż od dnia złożenia pierwszego wniosku o przeliczenie emerytury oraz jej podjęcie, które miało miejsce w dniu 26 czerwca 2015 r. organ rentowy wydał 3 decyzje (z dnia 23 lipca, 17 sierpnia i 19 sierpnia 2015 r.). Kwota emerytury za miesiąc czerwiec została przelana na rzecz wnioskodawczyni w dniu 29 lipca 2015 r., co oznacza, iż na jej konto pieniądze dotarły 30 lub 31 lipca, zatem już po złożeniu pisma w przedmiocie cofnięcia wniosku z 26 czerwca 2015 r., które zostało złożone także w dniu 29 lipca 2015 r. (vide: pismo ZUS – k. 26 akt). Dopiero po tej dacie otrzymała ona kolejne decyzje, tj. z dnia 17 sierpnia i 19 sierpnia 2015 r.

ZUS zatem dokonując przelewu emerytury w dniu 29 lipca 2015 r., tj. w dacie cofnięcia wniosku o jej podjęcie od czerwca 2015 r. winien z całą pewnością bądź wstrzymać się z przelewem tejże kwoty, a jeśli już to uczynił, to w kolejnej decyzji z dnia 17 sierpnia 2015 r. umarzającej postępowanie winien był zawrzeć pouczenie o obowiązku zwrotu kwoty już wypłaconej.

Z okoliczności sprawy ponad wszelką wątpliwość wynika zaś, iż ani w formularzu zawierającym wniosek o cofnięciu wniosku o podjęcie wypłaty emerytury, ani w żadnej z późniejszych decyzji nie zawarte było pouczenie o obowiązku zwrotu kwoty wypłaconej wnioskodawczyni pomimo cofnięcia przez nią wniosku.

W przedmiotowej sprawie istotne zatem znaczenie miało rozstrzygnięcie, czy ubezpieczona została przez organ rentowy prawidłowo pouczona o braku prawa do pobrania emerytury za miesiąc czerwiec 2015 r., a w konsekwencji do ustalenia, czy świadczenie to było świadczeniem nienależnie pobranym w rozumieniu art. 138 ust. 2 pkt 1 ustawy rentowej.

W tym miejscu podkreślić należy, że organ rentowy może skutecznie domagać się od ubezpieczonego zwrotu nienależnie pobranego świadczenia jedynie wówczas, gdy został on prawidłowo pouczony o okolicznościach powodujących brak prawa do tego świadczenia. Konsekwencją braku pouczenia jest niemożność nałożenia obowiązku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia. Za równoznaczne z brakiem pouczenia należy uznać błędne pouczenie ubezpieczonego.

Pouczenie musi być należyte, czyli wyczerpujące i wyraźnie wskazujące okoliczności w jakich dochodzi do nienależnego pobrania świadczenia oraz dokonane w taki sposób, aby było zrozumiałe dla osoby, do której jest skierowane. Pouczenie nie może być abstrakcyjne, obciążone brakiem konkretności (por. wyrok Sądu Najwyższego z 17 listopada 1998 r. w sprawie o sygn. akt II URN 46/95, OSNP 1996/12/174, i z dnia 17 lutego 2005 r. w sprawie o sygn. akt II UK 440/03, OSNP 2005/18/291). Warunkiem uznania świadczenia za nienależnie pobrane jest pouczenie o okolicznościach, których wystąpienie w czasie pobierania świadczenia powoduje jego utratę (w całości lub w części). Pouczenie o takich okolicznościach nie może odnosić się indywidualnie do pobierającego świadczenie, gdyż nie da się przewidzieć, które z różnorodnych okoliczności wystąpią u konkretnego świadczeniobiorcy. W tym sensie wystarczające jest przytoczenie przepisów określających te okoliczności. Jednakże pouczenie musi być na tyle zrozumiałe, aby pobierający świadczenie mógł je odnieść do własnej sytuacji. Ponieważ pouczenie dotyczy zmian w stanie faktycznym i prawnym w stosunku do stanu istniejącego w dacie przyznania świadczenia, pobierający świadczenie musi mieć możliwość skonfrontowania zmian, jakie zaszły w jego przypadku, z treścią pouczenia (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 2008 r. w sprawie o sygn. akt I UK 394/07).

Przenosząc powyższe na grunt analizowanej sprawy Sąd dał wiarę skarżącej, iż nikt nie poinformował jej o obowiązku zwrotu emerytury za czerwiec z uwagi na cofnięcie wniosku, zwłaszcza, że emeryturę tę wypłacono jej już po wycofaniu wniosku.

Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, iż pouczenie takie winno być z całą pewnością zawarte w decyzji z dnia 17 sierpnia 2015 r. , na mocy której organ rentowy umorzył postępowanie w sprawie. Wszak decyzja ta zapadła już po dokonaniu przelewu kwoty emerytury za czerwiec 2015 r. Brak było jednak pouczenia zarówno w decyzji z dnia 17 jak i 19 sierpnia 2015 r.

Dlatego też Sąd Okręgowy uznał, iż nie ma podstaw do uznania, iż świadczenie wypłaconej wnioskodawczyni ma cechy świadczenia nienależnego.

Z tych też względów Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i na podstawie art. 477 § 2 kpc orzekł jak w punkcie 1 sentencji.